

یادداشت

تاریخ: ۱۳۹۲/۱۱/۶

سریال PDN: ۱۳۷۷۴۳

تدوین گر: دکتر مهدی فتح اله

آثار تخفیف تحریم بر فضای کسب و کار در ایران

آثار تخفیف تحریم بر فضای کسب و کار در ایران

پس از توافق ایران و گروه ۵+۱ در ژنو در خصوص مسئله هسته‌ای ایران طرفین متعهد شدند اقدامات را در عمل اجرایی کنند. چگونگی اجرایی شدن توافق براساس توافق کمیته‌ای مشترک از طرفین به تفاهم رسید و به صورت رسمی از ۳۰ دی ماه مرحله اول از توافق آغاز شد. براساس تفاهم صورت گرفته بخشی از تحریم‌های ظالمانه علیه ایران کاهش خواهد یافت. بی تردید کاهش تحریم‌ها می‌تواند آثار مناسبی بر فضای کسب و کار اقتصاد ایران به همراه داشته باشد که آثار هر یک از اقدامات را می‌توان به صورت زیر خلاصه کرد.

الف. توقف تلاش برای کاهش خرید نفت خام ایران به نحویکه مشتریان فعلی بتوانند میانگین میزان کنونی خرید نفت خام خود از ایران را کماکان ادامه دهند. صادرات نفت ایران پس از تحریم‌ها تا حدود یک میلیون بشکه در روز کاهش یافت که این امر بر درآمدهای ارزی کشور اثر نامطلوب داشت. با کاهش درآمدهای ارزی، نوسانات نرخ ارز در بازار آزاد و کمبود عرضه ارز با نرخ‌های رسمی (مرجع و مبادله‌ای) رخ داد. این بخش از توافقات ژنو می‌تواند یکی از مهمترین بخش‌های درآمد ارزی کشور را مجدداً در شرایط مطلوب‌تر قرار دهد. با بهبود شرایط صادرات و کاهش نیافتن آن در آینده می‌توان نسبت به ثبات نرخ ارز در بازار و همچنین برقراری آرامش در بازارهای مرتبط اطمینان بیشتری داشت.

ب. بازگشت مبالغ مشخص از عواید فروش نفت ایران در خارج از کشور به ایران. مقدار این بازپرداخت ۴/۲ میلیارد دلار اعلام شده است که می‌تواند به دولت در سیاست‌گذاری عمرانی کمک شایانی کند. از طرفی، بخش خصوصی با حصول اطمینان از بهبود شرایط درآمدی دولت انتظارات باثبات‌تر خواهد داشت که می‌تواند از نوسانات قیمت‌ها در بازارهای مختلف جلوگیری کند.

ج. تعلیق تحریم‌های اتحادیه اروپا و آمریکا بر بیمه و خدمات حمل و نقل معاملات نفتی. این بخش از توافقات می‌تواند به سهولت فروش نفت و سایر فرآورده‌های آن منجر شود. با تشدید تحریم‌های اقتصادی، خریداران نفت از بیمه کشتی‌ها نفت‌کش خودداری کردند و دولت را وادار کرد تا اقدامات برای مقابله با آن بیاندهد (از جمله راه‌اندازی بیمه معلم). با تعلیق این تحریم‌ها امکان بیمه نفت‌کش‌ها وجود دارد و هزینه‌های کمتری برای کشور خواهد داشت. در خصوص خدمات حمل‌ونقل هم شرایط بهبود قابل توجهی خواهد داشت.

د. تعلیق صادرات پتروشیمی ایران و نیز تعلیق تحریم خدمات مرتبط. یکی از مهمترین بخش‌های صادرات غیرنفتی کشور محصولات پتروشیمی است که با تشدید تحریم‌ها با کاهش قابل ملاحظه‌ای روبرو شد. بی‌تردید با تعلیق تحریم‌ها می‌توان به افزایش صادرات پتروشیمی امیدوار بود چراکه از مزیت‌های صادراتی کشور هم به شمار می‌رود. با بهبود صادرات غیرنفتی و افزایش ارزآوری ثبات بیشتر بازار ارز هم می‌تواند پیامد مطلوب دیگر در این حوزه باشد. با بهبود درآمدهای نفتی و غیرنفتی دولت می‌تواند راحت‌تر نسبت به تک‌نرخ کردن ارز اقدام کند.

هـ. تعلیق تحریم‌های آمریکا بر صنعت خودرو و تعلیق تحریم‌های خدمات مرتبط. خودرو پس از تحریم‌ها به شدت تحت تاثیر قرار گرفت تا جایی که تولید انواع خودرو به شدت کاهش یافت. با توجه نوسانات نرخ ارز و به ارزبری بالا، تضعیف ریال در برابر ارز و افزایش نیاز به نقدینگی وضعیت نامساعدی برای صنعت خودرو به وجود آورد. از این رو، تعلیق تحریم‌های خودرو می‌تواند به افزایش تولید و ثبات قیمت‌ها منجر شود.

و. ایجاد کانال مالی برای تامین نیازهای داخلی ایران با استفاده از درآمدهای نفتی ایران در خارج از کشور. در سال ۱۳۹۱ اولویت‌های اول و دوم ۱۴/۷ میلیارد دلار از کل واردات کشور را به خود اختصاص داد که با توجه به محدودیت‌های تامین و انتقال ارز هزینه‌های تجاری بالایی برای کشور به بار آورد. از این رو، ایجاد کانال مالی برای مراودات تجاری مرتبط با تولیدات غذایی و کشاورزی، دارو، تجهیزات دارویی و مخارج پزشکی بیماران خارج از کشور ضمن ایجاد اطمینان از تامین مالی کالاهای استراتژیک از بی‌ثباتی قیمت‌ها در دوره زمانی کوتاه ایجاد خواهد کرد.

مشخص است که توافقات ژنو می‌تواند بسیاری از پیامدهای نامطلوب بازارهای کشور را از میان بردارد که در جریان تشدید تحریم به وجود آورد. بهبود صادرات نفت ایران، ارتقاء درآمدهای ارزی کشور، امکان

تامین اقلام ضروری بدون دغدغه‌های تامین و انتقال ارز، افزایش صادرات غیر نفتی از محل محصولات پتروشیمی، افزایش تولیدات خودرو همگی از پیامدهای توافق کوتاه‌مدت هستند. با وجود این و تا دست یافتن به توافق جامع کشور باید نسبت به برخی از جنبه‌ها همچون وابستگی اقتصاد به درآمدهای نفتی، هدفمندی یارانه‌ها، نوسانات نرخ ارز در بازار ارز، بهبود فضای کسب‌وکار، کاهش رویه‌های ضد رقابتی در بازارهای کالایی و مواردی مانند این اقدام کند.

تایید رییس موسسه:	تایید حوزه ریاست:	تایید مدیر ذیربط:	تایید تهیه کننده: ☐
-------------------------	-------------------	----------------------	---